

Zpráva o šetření ve věci vyřízení stížnosti na postup nemocnice při neumožnění přítomnosti zákonného zástupce u nezletilého na operačním sálu

---

Paní A. A., bytem xxxxxx (dále také „stěžovatelka“), zastoupená spolkem Juno Moneta, z. s., se sídlem Alešova 895/54, 400 01 Ústí nad Labem (dále také „spolek“), podala podnět proti Magistrátu hlavního města Prahy (dále také „magistrát“).

Nesouhlasí totiž s vyřízením své stížnosti na nemocnici C. (dále také „nemocnice“) při poskytování zdravotních služeb jejímu synovi, nezletilému Alešovi A., když jí nemocnice neumožnila přítomnost na operačním sálu s jejím synem s Downovým syndromem a Hirschprungovou chorobou.

A. Shrnutí závěrů

Dospěla jsem k závěru, že magistrát pochybil tím, že si nebyl vědom toho, že v rámci vyřízení stížnosti přezkoumává i soulad vnitřního řádu poskytovatele s právní úpravou. V případě, že by zjistil pochybení, uložil by poskytovateli nápravná opatření. To například může spočívat v uvedení vnitřního řádu do souladu s právní úpravou.

B. Skutková zjištění

Syn stěžovatelky (2 roky) podstoupil operaci. Jádrem stížnosti je skutečnost, že personál nemocnice neumožnil přítomnost matky dítěte na operačním sálu při uvedení dítěte do anestezie. Matka měla předložit i doporučení k umožnění přítomnosti od praktického lékaře dítěte pro děti a dorost a o umožnění přítomnosti nemocnici žádala.

Magistrát si pro šetření stížnosti vyžádal vyjádření nemocnice a také jeho doplnění. Dále Provozní řád pracoviště Kliniky dětské chirurgie a nemocnice C. (dále také „provozní řád“). Ve vyřízení stížnosti odkázal na to, že předmětný provozní řád schválila Hygienická stanice hlavního města Prahy, a na nutnost jeho dodržování z hygienicko-epidemiologických důvodů.

Magistrát dále sdělil, že se stěžovatelka může v případě pochybností obrátit i na orgán ochrany veřejného zdraví. Za důležitý aspekt označil, že zřizovatelem nemocnice je Ministerstvo zdravotnictví a i jemu (a etické komisi tohoto ministerstva) může směřovat stížnosti, připomínky či podněty. Současně pro případ porušení práv, například provozním řádem nemocnice, odkázal stěžovatelku s „návrhem na zahájení řízení“ k Ústavnímu soudu.

Magistrát také předestřel, že pracoviště nemocnice jinak v maximální míře umožnilo matce přítomnost po dobu hospitalizace na oddělení tak, že umístilo dítě na standardní oddělení.

Závěrem magistrát vyhodnotil, že stížnost nelze vyhodnotit jako oprávněnou.

Spolu s kopií stížnostního spisu jsem obdržela vyjádření magistrátu k této věci.

C. Vyřízení stížnosti na neumožnění nepřetržité přítomnosti matky dítěte

Nezletilý pacient má při poskytování zdravotních služeb právo na nepřetržitou přítomnost rodiče.¹ Tomu odpovídá povinnost nemocnice strpět účast takové osoby.² Přítomnost rodiče je však podmíněna souladem s právními předpisy a vnitřním řádem. Nesmí také narušit poskytování zdravotních služeb. Současně nesmí vnitřní řád zasahovat do práv pacienta nad míru, která je nezbytně nutná zejména pro řádný chod nemocnice.³

Právo hospitalizovaného dítěte na nepřetržitou přítomnost rodiče neplatí absolutně (za všech okolností). Za jistých okolností tak může nad právem pacienta převážit jiný, důležitější zájem a právo pacienta může být omezeno i v důsledku charakteru poskytovaných zdravotních služeb, například na operačním sálu.

Podle zákona o zdravotních službách stížnosti proti postupu poskytovatele zdravotních služeb šetří správní orgán, který mu udělil oprávnění k poskytování zdravotních služeb.⁴ Je to tudíž správní orgán vyřizující stížnost, kdo má vést úvahy o obsahu vnitřního řádu (v něm upravených práv a povinností pacienta), posoudit jeho soulad s právními předpisy a jeho použití při vyřízení stížnosti. V případě, že správní orgán zjistí pochybení, uloží poskytovateli nápravná opatření.⁵ To například může spočívat v uvedení vnitřního řádu do souladu s právní úpravou.

Magistrát uzavřel, že stížnost nelze vyhodnotit jako oprávněnou. Ve vyřízení stížnosti sdělil, že se stěžovatelka může obrátit na orgán ochrany veřejného zdraví. Za důležitý aspekt označil, že zřizovatelem nemocnice je Ministerstvo zdravotnictví a i jemu může směřovat stížnosti, připomínky či podněty. Současně pro případ porušení práv, například provozním řádem nemocnice, odkázal stěžovatelku s „návrhem na zahájení řízení“ k Ústavnímu soudu. Zároveň přihlédl k místu poskytování zdravotní péče na operačním sálu. Vycházel i ze znění vnitřního řádu nemocnice.

Magistrát uvedené zopakoval (včetně rady se obrátit na Ústavní soud) také ve vyjádření ze dne 15. března 2021, které mi adresoval.

Magistrát se zabýval tím, zda z medicínských a technických hledisek mohla být matka přítomna na operačním sálu při uvádění do anestezie a při probouzení z ní. Provozní řád pak stanoví, že osoby blízké a osoby určené pacientem ani návštěvy nemají přístup na operační sál.

Dospěla jsem k závěru, že magistrát pochybil tím, že si nebyl vědom toho, že v rámci vyřízení stížnosti přezkoumává i soulad vnitřního řádu poskytovatele s právní úpravou. Radu, aby se stěžovatelka obrátila na Ústavní soud, považuji ve světle výše uvedeného za zcela chybnou. Posouzení postupu poskytovatele zdravotních služeb i obsahu jeho vnitřních předpisů je zcela v kompetenci magistrátu.

---

1 Podle § 28 odst. 3 písm. e) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.

2 V opačném případě může spáchat přestupek podle § 117 odst. 1 písm. h) zákona o zdravotních službách.

3 Ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách.

4 Ustanovení § 93 odst. 2 zákona o zdravotních službách.

5 Podle ustanovení § 96 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách.

Jak jsem magistrát již dříve informovala, za správný postup v takové situaci považuji, že si magistrát vyžádá znění vnitřního řádu poskytovatele a posoudí, zda je vnitřní řád v souladu s právní úpravou. V případě, že nikoliv, navrhne v rámci nápravných opatření jeho změnu. Magistrát tak zkoumá důvody, pro které nemocnice odmítá umožnit přítomnost zákonného zástupce dítěte na operačním sálu, zda sledují legitimní cíl a požadavky kladené vnitřním řádem nemocnice. V této souvislosti se má zabývat prostorem pro uspání a probouzení pacienta – zda má poskytovatel k umožnění přítomnosti dalších osob hygienické, stavební a technické uspořádání a zda k tomu poskytovatel činí, nebo bude činit kroky do budoucna.

K tomu jen dodávám, že jsem si vědoma těchto důvodů, pro které nemocnice ve svém vnitřním řádu omezuje přítomnost zákonného zástupce na operačním sálu. Jedním z důvodů je i zajištění hygienických podmínek, které neumožňují nepřetržitou přítomnost rodiče u nezletilého dítěte. Zároveň však dlouhodobě zastávám názor, že poskytovatelé zdravotních služeb mohou do budoucna činit aktivní kroky k umožnění práva na nepřetržitou přítomnost zákonného zástupce v co nejširším rozsahu (i s ohledem na zdravotní postižení dětí). Zejména v případě plánovaných rekonstrukcí mohou zajistit takové podmínky, které nepřetržitou přítomnost po dobu vědomí dítěte umožní, například vytvořením prostoru pro uspávání a probouzení před operačním sálem.

S tím zcela jistě souvisí i to, že přítomnost rodiče dítěti přináší množství benefitů a mnohdy i benefity pro personál nemocnice. Dlouhodobě proto usiluji o umožnění co nejširšího kontaktu rodiče (nejlépe nepřetržitě) s hospitalizovaným dítětem.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám řediteli Magistrátu hlavního města Prahy Ing. Martinu Kubelkovi, Ph.D., a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

O svých zjištěních a závěrech informuji rovněž zástupkyni stěžovatelky.

Brno 28. června 2021

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)